

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การประเมินหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามด้วยตนเองและส่งทางไปรษณีย์ ไปยังประชากร 5 กลุ่ม มีจำนวนทั้งสิ้น 84 คน ได้รับกลับคืนมา 78 คน คิดเป็นร้อยละ 92.86 โดยแบ่งออกเป็น ผู้เชี่ยวชาญ 13 คน อาจารย์ 5 คน มหาบัณฑิต 25 คน นิสิต 10 คน และผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต 25 คน ได้นำข้อมูลของประชากรดังกล่าวจำนวน 78 คน มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมวิเคราะห์ทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for The Social Sciences/PC⁺) (SPSS/PC⁺) เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) และค่าที (t-test) มานำเสนอในรูปแบบตารางประกอบความเรียง

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปเป็น 5 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปเกี่ยวกับแบบสอบถาม

1. อาจารย์ เป็นเพศหญิงทั้งหมด ส่วนใหญ่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีวุฒิการศึกษาสูงสุด คือปริญญาเอกสาขาวิชาสุศึกษา มีประสบการณ์การสอน 11 ปีขึ้นไป รับคิดชอบการสอน 9 - 12 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ โดยสอนวิชาสุศึกษา 5 ชั่วโมงต่อสัปดาห์ขึ้นไป มีจำนวนรายวิชาที่สอน 4 รายวิชาขึ้นไป นอกเหนือจากงานสอนแล้วยังทำงานด้านวิชาการ และกิจการนิสิต ส่วนสาขาที่อาจารย์มีความสนใจหรือเชี่ยวชาญเป็นพิเศษ ได้แก่ พลศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษาศึกษา สรีรวิทยาการออกกำลังกาย วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว การสอนสุศึกษา และการให้คำปรึกษาเรื่องเอคส์ผลงานทางวิชาการในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา ส่วนใหญ่เป็นงานวิจัยและบทความ และเคยเข้าร่วมสัมมนาหรืออบรม ในรอบ 3 ปีที่ผ่านมา 1 - 4 ครั้ง

2. มหาบัณฑิต ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 30 - 34 ปี สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2538 และ 2539 ทำงานในอาชีพรับราชการ มีหน้าที่รับผิดชอบด้านการสอน และด้านสุศึกษา

สถานที่ทำงานส่วนใหญ่ทำงานในโรงพยาบาล รองลงมาคือ โรงเรียน และสำนักงานสาธารณสุข ตั้งแต่สำเร็จการศึกษา มหาบัณฑิตได้ใช้ความรู้ด้านการวิจัยและด้านการสอนเป็นส่วนใหญ่ และได้รับเงินเดือน 10,001 - 15,000 บาท

3. นิสิต เป็นเพศหญิงทั้งหมด มีอายุระหว่าง 25 - 29 ปี เหตุจูงใจสำคัญที่ต้องการศึกษา วิชาสุศึกษา เนื่องจากต้องการเพิ่มวุฒิ และต้องการนำความรู้ไปพัฒนาหน่วยงาน มีความสนใจ วิชาสุศึกษาในระดับค่อนข้างมากทุกคน และส่วนใหญ่คาดหวังในการเรียนสาขาวิชาสุศึกษาว่า จะมีความรู้และความคิดกว้างไกลขึ้น และเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาหน่วยงาน

ตอนที่ 2 ผลสรุปการประเมินบริบท (Context Evaluation)

1. ผลการประเมินสถานะแวดล้อมของหลักสูตร ประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของ หลักสูตร โครงสร้างของหลักสูตร และเนื้อหาของหลักสูตร

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นจากการประเมินของอาจารย์ในข้อ 4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล การนิเทศงานสุศึกษา การวางแผนและพัฒนาโครงการสุขภาพ ข้อ 6. ส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้กระบวนการทางสุศึกษาเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพ และ ปัญหา สาธารณสุข และข้อ 7. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีเจตคติที่ถูกต้องตามหลักวิทยาศาสตร์สุขภาพ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด และการประเมินของผู้เชี่ยวชาญในข้อ 4. ส่งเสริมให้ผู้เรียนเป็นผู้ดำเนินการพัฒนาด้านหลักสูตร การเรียนการสอน การประเมินผล การนิเทศงานสุศึกษา การวางแผน และพัฒนาโครงการสุขภาพ และข้อ 8. ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยปัญหา สุศึกษาได้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดเช่นกัน

1.2 โครงสร้างของหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ทั้งจากการ ประเมินของอาจารย์ นิสิต มหาบัณฑิต และผู้เชี่ยวชาญ ยกเว้น จำนวนวิชาบังคับเลือก 5 หน่วยกิต จากการประเมินของนิสิต มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.3 เนื้อหาของหลักสูตร พบว่า เนื้อหารายวิชาส่วนใหญ่สอดคล้องกับความต้องการ ของสังคมในระดับมาก แต่การประเมินของอาจารย์ เห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรส่วนใหญ่สอดคล้องกับ ความต้องการของสังคมในระดับมากที่สุด ยกเว้นรายวิชา สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1 พฤติกรรมศาสตร์ทางสุศึกษา เอกัตตศึกษา 1 เอกัตตศึกษา 2 เอกัตตศึกษา 3 เรื่องคัดเฉพาะ มี ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมาก นอกจากนี้เนื้อหาของหลักสูตรยังมีความ จำเป็นสำหรับวิชาชีพในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ และเป็นประ โขชน์ต่อการประกอบ อาชีพ ในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดเช่นกัน ส่วนด้านความเหมาะสมทางด้านการจัดการเรียนการสอน

มีความเหมาะสมในระดับมากทุกรายวิชา ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมด้านการวัดและการประเมินผลในระดับมาก ยกเว้นรายวิชา สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1 และวิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มีความเหมาะสมในการวัดและการประเมินผลในระดับมากที่สุด เนื้อหาของหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในระดับมาก ยกเว้นรายวิชาสถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1 วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ปรัชญาและหลักการทางสุศึกษา และพฤติกรรมศาสตร์ทางสุศึกษา มีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในระดับมากที่สุด และในด้านความซ้ำซ้อนของเนื้อหาวิชาพบว่า เนื้อหาของหลักสูตรแต่ละรายวิชาส่วนใหญ่ มีความซ้ำซ้อนในระดับน้อย ส่วนรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนในระดับน้อยที่สุด ได้แก่ หลักและพื้นฐานการศึกษาไทย สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1 วิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ การวัดและการประเมินผลทางสุศึกษา พฤติกรรมศาสตร์ทางสุศึกษา การพัฒนาหลักสูตรและการสอนสุศึกษา และวิทยาศาสตร์สุขภาพทางสิ่งแวดล้อม แต่จากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรด้านเนื้อหาของ อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ มหาบัณฑิต และนิสิต เห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรควรปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ควรกำหนดเป้าหมายในเนื้อหาให้ชัดเจนว่าเน้นหนักศึกษาด้านใดเป็นหลัก เช่น สุศึกษาในโรงเรียน สุศึกษาในชุมชน เพราะเนื้อหาแต่ละวิชาค่อนข้างกว้าง. ควรเพิ่มเติมแนวคิด ทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะในโรงเรียน ควรนำเนื้อหาใหม่มาเพิ่มเติมให้เหมาะกับสภาพสังคมปัจจุบัน เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และความต้องการของสังคมในอนาคต. ควรมีการนำผลการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทางการแพทย์และทางสาธารณสุข มาปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการสุขภาพ ควรเพิ่มเนื้อหาวิชา อันได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ สิ่งเสพติด ความปลอดภัย สุศึกษาในสถานพยาบาล ธุรกิจการบริหารงานสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในงานสุศึกษา มรณศึกษา สุขภาพผู้สูงอายุ ทักษะภาษาอังกฤษทางสุศึกษา วิทยาการระบาด เทคโนโลยีทางสุศึกษา และการใช้ไอศทัศนุปรกรณ์

ตอนที่ 3 ผลสรุปการประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

1. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นด้านบุคลากร คือ ด้านอาจารย์ และด้านนิสิต

1.1 ด้านอาจารย์ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น จากการประเมินของนิสิตในข้อปริมาณอาจารย์กับรายวิชาที่เป็นสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย

1.2 ด้านนิสิต พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นจากการประเมินของมหาบัณฑิตในข้อ นิสิตมีความรู้ระดับปริญญาตรีเพียงพอสำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษา หลักสูตรนี้ และนิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชานี้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้นอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน พบว่า ปัจจัยเบื้องต้นที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน มีความเพียงพอในระดับมาก ยกเว้น สื่อ-วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพพลิก หุ่นจำลอง สถานที่ได้แก่ ห้องเรียน ที่นั่งพักหรือที่ทำงาน และบริการอื่นๆ ได้แก่ การให้บริการถ่ายเอกสารของห้องสมุดคณะ และสถาบันวิทยบริการ มีความเพียงพอในระดับน้อย ส่วนด้านคุณภาพ มีคุณภาพในระดับมาก ยกเว้น สื่อ-วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพพลิก หุ่นจำลอง สถานที่ได้แก่ ที่นั่งพักหรือที่ทำงาน และบริการอื่นๆ ได้แก่ การให้บริการถ่ายเอกสารของห้องสมุดคณะ และสถาบันวิทยบริการ มีคุณภาพในระดับน้อย และด้านความสะดวกในการใช้บริการ พบว่า ส่วนใหญ่มีความสะดวกในการใช้บริการในระดับมาก ยกเว้น สื่อ-วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพพลิก หุ่นจำลอง สถานที่ได้แก่ ห้องประชุมย่อย ที่นั่งพักหรือที่ทำงาน และบริการอื่นๆ ได้แก่ การให้บริการถ่ายเอกสารของสถาบันวิทยบริการ มีความสะดวกในการใช้บริการในระดับน้อย

ตอนที่ 4 ผลสรุปการประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

1. กระบวนการด้านการบริหารหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นจากการประเมินของอาจารย์ ในข้อ ตำราวิจัยปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณ เพื่อการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสม เช่นเดียวกับกับการประเมินของมหาบัณฑิตในข้อ ตำราวิจัยปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์ และการประเมินของนิสิตในข้อ นำผลการประเมินการเรียนเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร นำผลการประเมินการสอนเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร นำผลการประเมินการจัดการเรียนการสอนเป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับน้อย

2. กระบวนการด้านการเรียนการสอน พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การประเมินของอาจารย์ในข้อ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบเขตกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลของรายวิชาอย่างชัดเจน ผู้สอนมีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้า ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายและขอบเขทรายวิชาอย่างชัดเจน และผู้สอนเปิด โอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด

3. กระบวนการด้านกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ

4. กระบวนการด้านการวัดและการประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การประเมินของอาจารย์ในข้อ การให้คะแนนมีหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจน

การประเมินผลการเรียนการสอนมีความยุติธรรม และการวัดและการประเมินผลมุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนการประเมินของนิสิตในข้อ มีการใช้วิธีการวัดและการประเมินผลหลายวิธีในแต่ละวิชา และมีการนำผลการวัดและการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย

ตอนที่ 5 สรุปผลการประเมินผลผลิตของหลักสูตร (Product Evaluation)

การประเมินผลผลิตของหลักสูตร โดย ประเมินคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิต จากผู้บังคับบัญชาของมหาบัณฑิต พบว่า มีคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตที่เป็นจริงในระดับมาก และ มีคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวังในระดับมากที่สุด

เมื่อเปรียบเทียบการประเมินคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิต ระหว่างคุณสมบัติและความสามารถที่เป็นจริง กับ คุณสมบัติและความสามารถที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวัง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในข้อที่ว่า ทำงานตรงเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ ผลิตสื่อทางสุศึกษาได้ ใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการวิชาการทางสุศึกษาแก่สังคมได้ แก้ไขปัญหาสุขภาพส่วนรวมได้ เป็นผู้นำทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลทางสุศึกษา เป็นผู้นำทางด้านการนิเทศวางแผนและพัฒนาโครงการสุขภาพต่างๆ และ มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยปัญหาทางสุศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจและควรนำมาอภิปรายดังนี้

1. การประเมินบริบท (Context Evaluation)

1.1 วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ได้แก่ มีความชัดเจนเข้าใจง่าย สอดคล้องกับความต้องการของสังคม และมีการระบุถึงการเป็นผู้นำทางวิชาชีพสุศึกษาที่ดีเกือบทั้งสิ้น ซึ่งล้วนแต่เป็นคุณลักษณะที่ดีของวัตถุประสงค์ของหลักสูตร ดังที่ สจัด อุทราพันธ์ (2527) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดีต้องสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์จากการศึกษาสูงสุด และจะต้องมีความชัดเจนไม่คลุมเครือ และดังที่ (จินตนา ชูนิพันธ์, 2530 อ้างถึงใน สุภาวดี เครือ โชติกุล, 2536) กล่าวว่า ใ้รู้ว่า ต้องสามารถตอบสนองความต้องการของวิชาชีพ อีกทั้งยังพบว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ได้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย (2534) ที่ว่า วัตถุประสงค์ของหลักสูตร ควรเน้นวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้คือ เพื่อสนองความต้องการกำลังคนระดับสูงในสาขาวิชานั้นๆ เพื่อส่งเสริมความก้าวหน้าในสาขาวิชาต่างๆ โดยอาศัยผลการวิจัยเป็นปัจจัยสำคัญ และส่งเสริมประสิทธิภาพการสอน และ เพื่อส่งเสริมให้ผู้ศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถทางวิชาการในระดับสูง และเป็นผู้มีจริยธรรม

1.2 โครงสร้างของหลักสูตร ประกอบไปด้วย จำนวนหน่วยกิตตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 40 หน่วยกิต จำนวนหน่วยกิตรายวิชาเรียน 28 หน่วยกิต รายวิชาบังคับร่วม 8 หน่วยกิต รายวิชาบังคับเฉพาะ 15 หน่วยกิต รายวิชาเลือก 5 หน่วยกิต และจำนวนหน่วยกิตวิทยานิพนธ์ 12 หน่วยกิต ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมของจำนวนหน่วยกิตในระดับมาก ซึ่งถือว่าเป็นโครงสร้างหลักสูตรที่มีความเหมาะสมดีแล้ว เพราะเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบเกณฑ์โครงสร้างหลักสูตร กับเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรของทบวงมหาวิทยาลัย (2534) กล่าวว่า หลักสูตรปริญญาโท ต้องมีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตร ไม่น้อยกว่า 26 หน่วยกิต โดยเฉพาะในแบบ ก. (2) ซึ่งเป็นแบบที่หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ใช้นี้ คือ ทำวิทยานิพนธ์ มีค่าเทียบได้ไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต และต้องศึกษางานวิชาอื่นไม่น้อยกว่า 12 หน่วยกิต พบว่า โครงสร้างหลักสูตรมีจำนวนหน่วยกิตสอดคล้องตามเกณฑ์ดังกล่าว และถือเป็นโครงสร้างหลักสูตรที่เหมาะสมดีแล้ว แต่เนื่องจากการประเมินของนิสิต เห็นว่า รายวิชาเลือก 5 หน่วยกิต มีความเหมาะสมในระดับน้อย ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ 1 ท่าน คือ ดร. ธนวรรณ อิมสมบุญรณ ที่เห็นว่า ควรเพิ่มจำนวนหน่วยกิตรายวิชาเลือก จาก 5 หน่วยกิต เป็น 8 หน่วยกิต ดังนั้น โครงสร้างหลักสูตรจึงน่าจะปรับปรุงเพียงเล็กน้อย ในรายวิชาเลือกดังกล่าว

1.3 เนื้อหาของหลักสูตร โดยส่วนรวมแล้วได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก ดังพิจารณารายด้านต่อไปนี้

1.3.1 ด้านความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม พบว่า มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมาก ยกเว้น การประเมินของอาจารย์ เห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรส่วนใหญ่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมากที่สุด ยกเว้นรายวิชา สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1 พฤติกรรมศาสตร์ทางศึกษาศาสตร์ 1 เอกัตตศึกษา 1 เอกัตตศึกษา 2 เอกัตตศึกษา 3 เรื่องกวดเฉพาะ มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมในระดับมาก ทั้งนี้ เนื่องจากเนื้อหาหลักสูตรได้รับการปรับปรุงตามการปรับปรุงหลักสูตรเมื่อปี พ.ศ. 2537 หลังจากที่ได้ใช้หลักสูตรเดิมมาระยะหนึ่ง เป็นเหตุให้หลักสูตรและเนื้อหาหลักสูตร จึงสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและเหตุการณ์สังคมปัจจุบัน

1.3.2 ด้านความจำเป็นสำหรับวิชาชีพ และเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพนั้น มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุดถึงมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากผู้ที่เรียนในหลักสูตรนี้ ก็จำเป็นต้องเรียนรู้ในขอบข่ายเนื้อหาที่หลักสูตรวิชาชีพกำหนด จึงจะสำเร็จการศึกษาคตามหลักสูตร ดังนั้น เนื้อหาหลักสูตรจึงจำเป็นสำหรับผู้เรียนในหลักสูตรวิชาชีพนี้ ส่วนเนื้อหาหลักสูตรส่วนใหญ่ที่เป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพนั้น เพราะเนื้อหาหลักสูตรมีหลากหลายกลุ่มวิชา ที่สามารถเป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพได้ และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการประกอบอาชีพอื่นๆ ได้อีกด้วย อาทิเช่น การสอน การสาธารณสุข การบริหาร หรือประกอบอาชีพอื่นๆ เช่นในเนื้อหาวิชา วิชาสถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1 วิชาวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ ปรัชญาและหลักการทางสุขศึกษา และสุขศึกษาในชุมชน เป็นต้น โดยเฉพาะเนื้อหาวิชาบังคับเฉพาะทางด้านสุขศึกษา ซึ่งเน้นหนักในการดูแล ป้องกัน และส่งเสริมสุขภาพ ซึ่งมีความยืดหยุ่นสูงในการประยุกต์ใช้ เพราะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับพื้นฐานชีวิตมนุษย์ในเรื่องสุขภาพ ถึงแม้ว่าผู้สำเร็จการศึกษาจะประกอบอาชีพอื่น แต่เนื้อหาหลักสูตรเหล่านี้ก็ยังเป็นประโยชน์ต่อการประกอบอาชีพได้ ซึ่งถือว่าเป็นเนื้อหาหลักสูตรที่ดีมีความเหมาะสม เนื่องจากมีการกำหนดวัตถุประสงค์ของหลักสูตรที่ดี คือ มีความยืดหยุ่น และเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ (สังค อุทรานันท์, 2527) ทำให้ได้เนื้อหาของหลักสูตรที่ดีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร คือมีความยืดหยุ่นและเปลี่ยนแปลงได้ตามสถานการณ์ เพื่อประโยชน์ในการประกอบอาชีพ และยังสอดคล้องกับการเลือกเนื้อหาสาระ ที่กล่าวว่า จะต้องเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ธำรง บัวศรี, 2532)

1.3.3 ด้านความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน พบว่า เนื้อหาหลักสูตรมีความสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนในระดับมาก ซึ่งตรงกับหลักการเลือกเนื้อหาสาระที่ว่า เนื้อหาสาระที่ดีนั้น จะต้องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (ทาบา, 1962 อ้างถึงใน ธำรง บัวศรี, 2532)

1.3.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน พบว่า เนื้อหาหลักสูตรมีความเหมาะสมด้านการจัดการเรียนการสอนในระดับมากทุกวิชา ส่วนด้านการวัดและการประเมินผลนั้น มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้นรายวิชา สถิติประยุกต์ทางพฤติกรรมศาสตร์ 1 และวิชาวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด เนื่องจากทั้ง 2 รายวิชา เป็นวิชาบังคับร่วม มีนิสิตหลายสาขาวิชาที่ต้องเรียนด้วยกัน ฉะนั้น การวัดและการประเมินผล จึงค่อนข้างจะมีมาตรฐานที่ชัดเจนแน่นอน เพื่อให้เกิดความยุติธรรมแก่ผู้เรียนทุกสาขาวิชา และสามารถวัดและประเมินผลได้จริง ดังที่ เขาวดี วิบูลย์ศรี (2536) กล่าวว่า การประเมินผลจะต้องมีเกณฑ์ หรือ วัตถุประสงค์ หรือมาตรฐานที่แน่นอน ซึ่งกำหนดในแต่ละครั้ง ดังนั้นจึงเป็นไปได้ที่เกณฑ์การวัดและการประเมินผลมีความเหมาะสมในระดับมาก

1.3.5 ด้านความซ้ำซ้อนของเนื้อหาหลักสูตร พบว่า มีความซ้ำซ้อนกันในระดับน้อย เป็นส่วนใหญ่ เนื่องจากว่า เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรส่วนมากมีลักษณะเป็นเนื้อหาแบบรายวิชา ที่มีความต่อเนื่องและเกี่ยวพันกัน เพื่อให้ผู้เรียนได้เห็นองค์ประกอบรวมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงมีความเป็นไปได้ที่บางส่วนของเนื้อหาวิชา จะเกี่ยวพันกันเช่น รายวิชาการจัดและการบริหารโครงการ สุขภาพในโรงเรียน ในส่วนการสอนวิชาสุขศึกษาอาจเกี่ยวพันกับรายวิชาพฤติกรรมกรรมการสอน สุขศึกษา แต่เนื้อหาทั้งหมดไม่ได้ซ้ำซ้อนกัน จึงถือว่าเนื้อหารายวิชาไม่ซ้ำซ้อน แต่นั่นคือการผสมผสานกันของเนื้อหาวิชาที่ดี ซึ่งตรงกับลักษณะการเลือกเนื้อหาที่ดี ที่กล่าวว่า จะต้องมีการจัดอย่างเป็นลำดับ มีความต่อเนื่องและผสมผสาน (ไทเลอร์, 1969 อ้างถึงใน สุภาวดี เครือโชติกุล, 2536)

1.3.6 จากข้อเสนอแนะเกี่ยวกับหลักสูตรด้าน เนื้อหาของ อาจารย์ ผู้เชี่ยวชาญ มหาบัณฑิต และนิสิต เห็นว่าเนื้อหาหลักสูตรควรปรับปรุงเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ ควรกำหนดเป้าหมายในเนื้อหาให้ชัดเจนว่าเน้นหนักศึกษาด้านใดเป็นหลัก เช่น สุขศึกษาในโรงเรียน สุขศึกษาในชุมชน เพราะเนื้อหาแต่ละวิชาค่อนข้างกว้าง. ควรเพิ่มเติมแนวคิด ทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพโดยเฉพาะในโรงเรียน ควรนำเนื้อหาใหม่มาเพิ่มเติมให้เหมาะกับสภาพสังคมปัจจุบัน เหมาะกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อม และความต้องการของสังคมในอนาคต. ควรมีการนำผลการวิจัยท้าวพฤติกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทางการแพทย์และทางสาธารณสุข มาปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิทยาการสุขภาพ ควรเพิ่มเนื้อหาวิชา อันได้แก่ การส่งเสริมสุขภาพ สิ่งเสพติด ความปลอดภัย สุขศึกษาในสถานพยาบาล ธุรกิจการบริหารงานสุขภาพ ความรู้เกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ในงานสุขศึกษา มรณศึกษา สุขภาพผู้สูงอายุ ทักษะภาษาอังกฤษทางสุขศึกษา วิทยาการระบาด เทคโนโลยีทางสุขศึกษา และการใช้สารสนเทศสุขภาพ ดังนั้น ในส่วนของเนื้อหาจึงอาจปรับปรุงได้บ้างในส่วนที่กล่าวมานี้ เพื่อให้หลักสูตรมีความเหมาะสมยิ่งขึ้น ดังสอดคล้องกับเกณฑ์การจัดเนื้อหาของนักการศึกษาหลายท่าน ดังนี้คือ เนื้อหาที่ดีต้องสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการของสังคม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน (ทาบ, 1962 อ้างถึงใน ชำรง บัวศรี, 2532) มีเกณฑ์ความถูกต้อง และเกณฑ์แห่งความสามารถที่จำเป็น (สังค์ อุทรานันท์, 2527) จะต้องมิมีประโยชน์ต่อผู้เรียน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต (ชำรง บัวศรี, 2532) และจะต้องมีการจัดอย่างเป็นลำดับ มีความต่อเนื่อง และการผสมผสาน (ไทเลอร์, 1969 อ้างถึงใน สุภาวดี เครือโชติกุล, 2536)

2. การประเมินปัจจัยเบื้องต้น (Input Evaluation)

2.1 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นด้านอาจารย์และนิสิต

การประเมินด้านอาจารย์ พบว่า มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นการประเมินของนิสิตในข้อ ปริมาณอาจารย์กับรายวิชาที่เปิดสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก อาจารย์ประจำสาขาวิชาแต่ละท่าน มีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาอื่น นอกเหนือจากสาขาวิชาที่สอน ดังสถานภาพทั่วไปของอาจารย์ ที่พบว่า นอกจากการสอนสุศึกษาแล้ว อาจารย์ยังรับผิดชอบด้านต่างๆ เช่น การวิจัย การบริหาร งานกิจการนิสิต และยังพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่สนใจ หรือมีความรู้ความเชี่ยวชาญในสาขาวิชาต่างๆ ได้แก่ พลศึกษา สิ่งแวดล้อมศึกษา ตรีวิวิทยาการออกกำลังกาย วิทยาศาสตร์การเคลื่อนไหว การสอนสุศึกษา และการให้คำปรึกษา เรื่องเอดส์ ดังนั้นนิสิต ก็อาจจะเห็นอาจารย์ประจำสาขาวิชาคนเดียวสอนในหลายวิชา จึงทำให้นิสิตประเมินว่า ปริมาณอาจารย์เหมาะสมกับรายวิชาที่เปิดสอนในระดับน้อย ซึ่งตามความเป็นจริงแล้ว หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาสุศึกษา (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2537) มีจำนวนอาจารย์ผู้สอนร่วมและอาจารย์พิเศษ จำนวนถึง 14 คน ที่รับผิดชอบวิชาบังคับร่วม และวิชาเลือกต่างๆ ซึ่งเป็นปริมาณที่เพียงพอ โดยเฉพาะเมื่อเทียบกับเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย (2534) เกี่ยวกับอาจารย์ในหลักสูตรปริญญาโท ที่กล่าวว่า จะต้องมียาจารย์ประจำทำหน้าที่อาจารย์บัณฑิตศึกษาในสาขาวิชาที่เปิดสอนเป็นอย่างน้อย 5 คน และหลักสูตรปริญญาโทต้องมีอาจารย์วุฒิปริญญาเอก หรือเทียบเท่าอย่างน้อย 1 คน โดยอาจารย์ผู้หนึ่งควรควบคุมการทำวิทยานิพนธ์ของนิสิต นักศึกษาปริญญาโทและปริญญาเอก ไม่เกิน 5 คน ซึ่งพบว่า อาจารย์ในหลักสูตรเมื่อเทียบกับเกณฑ์มีความเหมาะสม เนื่องจากสาขาวิชาสุศึกษา มีอาจารย์ประจำ 5 คน และมีวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาเอกทั้ง 5 คน อีกทั้งยังมีนิสิตที่ต้องดูแลการทำวิทยานิพนธ์ในรุ่นปีการศึกษา 2539 เพียง 11 คน จึงถือว่าเพียงพอ

การประเมินด้านนิสิต พบว่ามีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น จากการประเมินของมหาบัณฑิตในข้อ นิสิตมีความรู้ระดับปริญญาตรีเพียงพอสำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษาหลักสูตรนี้ และนิสิตมีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชานี้ มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ในประเด็นนิสิตมีความรู้เพียงพอ อาจเนื่องจากเกณฑ์การรับนิสิตเข้าศึกษาในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา จะต้องมีความสัมพันธ์ตามเกณฑ์หลักสูตรฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2537 คือ สำเร็จปริญญาตรีสาขาวิชาเอกสุศึกษาหรือเทียบเท่า แต่มีเฉลี่ยสะสมไม่ต่ำกว่า 2.75 จากระบบ 4 แต้ม ซึ่งถือว่า มีเกณฑ์ที่ชัดเจน เป็นมาตรฐานในการคัดเลือก โดยผู้สมัครสอบจะต้องผ่านการคัดเลือกวิชาพื้นฐานจากคณะก่อน จึงจะมีสิทธิเข้าสอบวิชาเฉพาะของสาขาวิชา อีกทั้งยังสอดคล้องกับเกณฑ์ของทบวงมหาวิทยาลัย (2534) เรื่องคุณสมบัติผู้เข้าศึกษาปริญญาโท ต้องรับผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี หรือเทียบเท่าจากสถาบันอุดมศึกษาที่ทบวงมหาวิทยาลัยรับรองและคณะกรรมการประจำหลักสูตรบัณฑิตศึกษาพิจารณาแล้ว เห็นสมควรรับเข้าศึกษา ทำให้ได้นิสิตที่มี

ความรู้และคุณสมบัติระดับปริญญาตรี เพียงพอสำหรับเป็นพื้นฐานในการศึกษาหลักสูตรนี้ มีความเหมาะสมในระดับมาก นอกจากนี้ ส่วนด้านนิสิต มีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชานี้ในระดับมากที่สุดนั้น สอดคล้องกับผลการวิจัยในส่วนสถานภาพที่พบว่า นิสิตมีความสนใจในสาขาวิชานี้ค่อนข้างมาก ทุกคน จึงทำให้มีทัศนคติที่ดีต่อสาขาวิชานี้

2.2 การประเมินปัจจัยเบื้องต้นอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน

พบว่า ส่วนใหญ่ปัจจัยเบื้องต้นที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนมีความเพียงพอ มีคุณภาพ และความสะดวกในการใช้บริการในระดับมาก ยกเว้น แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพพลิก หุ่นจำลอง ห้องเรียน ที่นั่งพักหรือที่ทำงาน การให้บริการถ่ายเอกสารของห้องสมุดคณะและสถาบันวิทยบริการ มีความเพียงพอ คุณภาพต่ำและสะดวกในการใช้บริการน้อย เนื่องจากปริมาณนิสิตมีจำนวนมาก แต่ปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนดังกล่าวมีจำนวนจำกัด โดยเฉพาะปัจจัยที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอนที่นิสิตใช้ร่วมกัน ระหว่างนิสิตปริญญาโทกับนิสิตปริญญาตรี เช่น ห้องเรียน ที่นั่งพักหรือที่ทำงาน การให้บริการถ่ายเอกสาร ยิ่งทำให้ขาดความเพียงพอ คุณภาพต่ำ และมีความสะดวกในการใช้บริการน้อย ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการเรียนการสอนให้ต่ำลง ดังที่ รำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวว่า วัตถุประสงค์หลักไม่เพียงแต่จะช่วยให้ผู้สอน ผู้บริหาร และผู้เกี่ยวข้องกับหลักสูตร เข้าใจหลักสูตรได้ดีขึ้นเท่านั้น แต่ยังช่วยด้านอื่นๆ เช่น ช่วยในการสอน ช่วยในการประเมินผล ช่วยในการบริหารหลักสูตร สำหรับสื่อการเรียนการสอนจะเป็นตัวช่วยพัฒนาความรู้ ทักษะและเจตคติของผู้เรียน ให้บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนการสอน และตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535) กล่าวว่า สิ่งสำคัญสำหรับการเรียนการสอน คือ การมีอุปกรณ์ที่จะใช้เพื่อการเรียนการสอนของสาขาวิชาต่างๆ ที่ทันสมัยเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีการบำรุงรักษา พร้อมทั้งจะใช้งานได้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้คณะหรือภาควิชา สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. การประเมินกระบวนการ (Process Evaluation)

3.1 การบริหารหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น จากการประเมินของอาจารย์ ในข้อ ตำราวงปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์ และงบประมาณเพื่อการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับจัดสรรมีความเหมาะสม เช่นเดียวกับกับการประเมินของมหาบัณฑิตในข้อ ตำราวงปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์ และการประเมินของนิสิตในข้อ นำผลการประเมินการเรียน-การสอน-การจัดการเรียนการสอน เป็นข้อมูลป้อนกลับเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตร มีความเหมาะสมในระดับน้อย ทั้งนี้ ที่การตำราวงปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์มีความเหมาะสมในระดับน้อยนั้น อาจเนื่องจาก

ผู้บริหารวัสดุอุปกรณ์เป็นกลุ่มเดียวกับอาจารย์ผู้สอนในหลักสูตร ซึ่งมีภาระหน้าที่รับผิดชอบหลายอย่าง ดังข้อค้นพบจากสภาพทั่วไปที่พบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีหน้าที่รับผิดชอบนอกเหนือจากงานสอนคือ ด้านวิชาการ กิจการนิสิต บริการชุมชนและการบริหาร จึงทำให้ทำงานด้านบริหารวัสดุอุปกรณ์ได้ไม่เต็มที่ หรืออาจจะเป็นเพราะขาดผู้รับผิดชอบการสำรวจปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์โดยตรง จึงส่งผลให้ผู้ใช้อุปกรณ์คือ อาจารย์ มหาบัณฑิต และนิสิต เห็นปัญหาที่เกิดจากการสำรวจปัญหาและความต้องการการใช้วัสดุอุปกรณ์ที่มีน้อย เมื่อใช้อุปกรณ์ก็อาจเกิดปัญหาอันได้แก่ บางส่วนอาจไม่เพียงพอ ขาดการซ่อมบำรุงและรักษา ขาดความสะดวกในการใช้ และงบประมาณในการจัดสรรวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ จึงทำให้ประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับน้อย ดังที่ นฤพรอด วุฒิสาสตร์กุล (2535) กล่าวว่า สิ่งสำคัญสำหรับการเรียนการสอน คือ การมีอุปกรณ์ที่จะใช้เพื่อการเรียนการสอนของสาขาวิชาต่างๆ ที่ทันสมัยเพียงพอกับจำนวนนักศึกษา มีการบำรุงรักษา พร้อมทั้งจะใช้งานได้ตลอดเวลา ย่อมจะทำให้คณะหรือภาควิชา สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนงบประมาณเพื่อจัดการเรียนการสอนที่มีความเหมาะสมน้อยนั้นเนื่องจาก งบประมาณเป็นสิ่งที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งต่อระบบการผลิต อันจะทำให้สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายย่อยๆ ขององค์กรได้ แต่ในความเป็นจริง ขาดเงินงบประมาณที่หามาได้นั้น ไม่เคยเพียงพอกับความต้องการ อีกทั้งยังพบว่ามหาวิทยาลัยในประเทศไทย ผูกติดกับระบบราชการ มหาวิทยาลัยไม่มีอำนาจกำหนดเรื่องการเงิน แต่ถูกกำหนดโดยสำนักงบประมาณ เป็นผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจการเงิน จึงทำให้เกิดปัญหาการบริหารจัดการงบประมาณขาดความคล่องตัว (สุบิน แก้วยัง, ม.ป.ป.) และมหาวิทยาลัยได้รับงบประมาณสนับสนุนไม่เหมาะสม จึงส่งผลให้คณะและภาควิชา มีการจัดสรรงบประมาณได้อย่างจำกัด ส่วนด้านการนำผลประเมินการเรียน-การสอน-การจัดการเรียนการสอน มาเป็นข้อมูลป้อนกลับ เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน การบริหารหลักสูตรนั้น อาจารย์และมหาบัณฑิตประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมาก แต่นิสิตประเมินว่าเหมาะสมในระดับน้อย อาจเป็นเพราะการนำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลป้อนกลับในการบริหารหลักสูตรนั้น ต้องใช้ระยะเวลาจึงอาจเห็นผลในระยะยาว ดังนั้น จึงทำให้อาจารย์ซึ่งทำงานเกี่ยวกับการใช้และการบริหารหลักสูตรมานาน และมหาบัณฑิตที่จบการศึกษาไปแล้ว เห็นความเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร จึงประเมินว่ามีความเหมาะสมมาก แต่นิสิตซึ่งกำลังศึกษาในหลักสูตรเพียง 2 ปี จึงยังไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงอันเป็นผลจากการประเมิน ทำให้ประเมินว่าเหมาะสมน้อย ซึ่งการประเมินผลดังกล่าวนี้ เป็นกระบวนการหนึ่งที่สำคัญมากสำหรับการบริหารหลักสูตรที่ควรคงเอาไว้ เพราะข้อมูลที่ได้นี้จะนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังที่ เสริมศรี ไชยศรี (2528) กล่าวว่า ผลการประเมินจะช่วยในการตัดสินใจ ปรับปรุง พัฒนา เลือกลง และใช้สรรพสิ่งทั้งปวง

ให้ดีขึ้น และยังช่วยให้ผู้เรียนมีการปรับปรุงตนเอง ช่วยให้ผู้สอนปรับปรุงการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนได้อีกด้วย (ธำรง บัวศรี, 2532)

3.2 การจัดการเรียนการสอน พบว่า การจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การประเมินของอาจารย์ในข้อ มีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบเขตกิจกรรมการเรียนการสอน และการประเมินผลของรายวิชาอย่างชัดเจน ผู้สอนมีการเตรียมการสอนมาล่วงหน้า ผู้เรียนทราบจุดมุ่งหมายและขอบเขทรายวิชาอย่างชัดเจน และผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นในชั้นเรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ซึ่งถือว่าการจัดการเรียนการสอนของหลักสูตรมีความเหมาะสมดีแล้ว เพราะในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละครั้งต้องพิจารณา จุดมุ่งหมายของหลักสูตรที่กำหนดไว้ในแผนการสอนว่ามีจุดมุ่งหมายสำคัญอะไร และจะจัดกิจกรรมอะไรให้ผู้เรียน จึงจะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้น (สัจจ อุทรานันท์, 2527) ซึ่งสอดคล้องกันข้อค้นพบในการประเมินกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพราะมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ขอบเขตกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผล และชี้แจงให้ผู้เรียนได้ทราบ แล้วดำเนินการสอนครบถ้วนตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในหลักสูตร โดยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

3.3 การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมากทุกข้อ แสดงว่าหลักสูตรมีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เหมาะสมแล้ว เนื่องจากมีกิจกรรมที่เน้นให้นิสิตได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มโดยนิสิตเอง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำความรู้ภาคทฤษฎีไปฝึกปฏิบัติจริง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นระหว่างผู้เรียนสาขาเดียวกัน รวมทั้งยังเป็นการเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของผู้เรียน เพราะกิจกรรมเสริมหลักสูตรเป็นการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียน รู้กว้างขวางทั้งในด้านการเรียนในชั้นและการเรียนนอกชั้นเรียน ส่วนมากมักจัดนอกเวลาเรียน โดยสมัครใจและความต้องการของนิสิตนักศึกษา จะต้องมีผลต่อกิจกรรมในหลักสูตรให้ได้รับผลดียิ่งขึ้นด้วย (กองนโยบายและแผนงานเขาวชน, 2525) ดังที่ แฮรี ซี แมคคาวน์ (Harry C. Mckown, 1938 อ้างถึงใน ประดับ นิลพงา, 2524) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรนั้น มีความสำคัญเท่ากับการจัดการเรียนการสอน ถ้าสถาบันการศึกษาใด ไม่จัดให้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถาบันการศึกษานั้นย่อมมีโปรแกรม การศึกษาที่ยังไม่สมบูรณ์ ดังนั้น การที่หลักสูตรได้มีการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ดีและเหมาะสม จึงมีส่วนส่งเสริมให้หลักสูตรนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3.4 การวัดและการประเมินผล พบว่า ส่วนใหญ่มีความเหมาะสมในระดับมาก ยกเว้น การประเมินของอาจารย์ในข้อ การให้คะแนนมีหลักเกณฑ์มาตรฐานที่ชัดเจน การประเมินผลการเรียนการสอนมีความยุติธรรม และการวัดและการประเมินผลมุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน มีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ส่วนการประเมินของนิสิตในข้อ มีการใช้วิธีการวัดและ

การประเมินผลหลายวิธีในแต่ละวิชา และมีการนำผลการวัดและการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน มีความเหมาะสมในระดับน้อย ซึ่งเป็นการแสดงว่า การวัดและการประเมินผลของหลักสูตรเหมาะสมดีแล้ว เนื่องจาก มีเกณฑ์ที่แน่นอนยุติธรรม มุ่งส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียนเป็นหลัก เพราะการประเมินผลจะต้องมีเกณฑ์ หรือวัตถุประสงค์ หรือมาตรฐานที่แน่นอนซึ่งกำหนดในแต่ละครั้ง (เขาวดี วิบูลย์ศรี, 2536) แต่จากข้อเสนอแนะของอาจารย์และนิสิตบางส่วนเสนอว่าควรจะมีการวัดและการประเมินผลที่หลากหลายกว่านี้ ดังนั้นจึงอาจจะปรับปรุงได้ในส่วนนี้ เพราะการวัดและการประเมินผลต้องใช้หลายๆ วิธีที่แตกต่างกัน เพื่อให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับลักษณะและวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา และควรนำผลการประเมินผลการเรียนการสอน มาปรับปรุงการเรียนการสอน และเพื่อให้ครบกระบวนการ ขั้นตอนของการประเมินผล การเรียนรู้ ดังที่ ชำรง บัวศรี (2532) ได้กล่าวไว้มี 5 ขั้นตอน คือ 1. กำหนดจุดประสงค์ของการประเมินผล 2. เลือกเครื่องมือสำหรับสิ่งที่ต้องการประเมิน 3. วัดผลการเรียนรู้ด้วยเครื่องมือที่กำหนด 4. เปรียบเทียบผลที่วัดกับมาตรฐานที่กำหนด 5. การประเมินผล

4. การประเมินผลผลิต (Product Evaluation)

การประเมินคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิต โดยผู้บังคับบัญชามหาบัณฑิต มีคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตที่เป็นจริงในระดับมาก และมีคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวังในระดับมากที่สุด โดยส่วนใหญ่พบว่าผู้บังคับบัญชาคาดหวังถึงคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตเกินจริงทุกข้อ ยกเว้น ในข้อสามารถวิเคราะห์ปัญหาสุขภาพได้ ที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวังเท่ากับความเป็นจริง และเมื่อเปรียบเทียบการประเมินคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิต ระหว่างคุณสมบัติและความสามารถที่เป็นจริง กับ คุณสมบัติและความสามารถที่ผู้บังคับบัญชาคาดหวัง พบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในข้อที่ว่า ทำงานตรงเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ ผลิตสื่อทางสุศึกษาได้ ใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการวิชาการทางสุศึกษาแก่สังคมได้ แก้ไขปัญหาสุขภาพส่วนรวมได้ เป็นผู้นำทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และการประเมินผลทาง สุศึกษา เป็นผู้นำทางด้านการนิเทศวางแผนและพัฒนาโครงการสุขภาพต่างๆ และ มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยปัญหาทางสุศึกษา ซึ่งทางผู้รับผิดชอบหลักสูตรเองควรจัดดำเนินการหลักสูตร เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตในด้านดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่ถึงอย่างไรก็ถือว่าผลผลิตนี้บรรลุวัตถุประสงค์หลักสูตร เพราะเนื่องจากมหาบัณฑิตมีคุณสมบัติ และความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรในระดับมากทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมสมร เทพนาโสมมนัสส์ (2531) และ สุภาวดี

เครือข่ายดิจิทัล (2536) ที่กล่าวไว้ว่า ผลผลิตบรรณวัตถุประสงคค์ของหลักสูตร เนื่องจากมีคุณลักษณะทั่วไป และคุณลักษณะทางวิชาชีพ ตรงตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ข้อเสนอแนะ

ด้านบริบท

1. วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1.1 ควรระบุคุณลักษณะของมหาบัณฑิตทางวิชาชีพให้ชัดเจน เช่น เพื่อผลิตบุคลากรทางการศึกษา หรือเพื่อผลิตบุคลากรทางสาธารณสุข หรือเพื่อผลิตบัณฑิตที่สามารถทำงานเป็นได้ทั้งบุคลากรทางสาธารณสุขและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

1.2 วัตถุประสงค์ควรครอบคลุมการดำเนินงานพัฒนาสุขภาพทั้งหมด ไม่ควรเน้นเพียงด้านหลักสูตรและการสอนเท่านั้น

2. โครงสร้างของหลักสูตร

2.1 ควรปรับปรุงโครงสร้างของหลักสูตรให้มีทางเลือกที่หลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับพื้นฐานของผู้เรียนและงานในอนาคตให้มากขึ้น เช่น สุขศึกษาในโรงเรียน ในชุมชน ในสถานพยาบาลและในงานอุตสาหกรรม โดยเน้นหลักสูตรศึกษาในโรงเรียนเป็นแกน แล้วแยกไว้ชัดเจนตอนทำวิทยานิพนธ์ และวิชาเลือก

2.2 ควรมีการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และบูรณาการรายวิชาเลือกที่ผู้เรียนสนใจ ที่มีลักษณะใกล้เคียงกันเข้าด้วยกัน และเปิดเป็นรายวิชาใหม่เพื่อไม่ให้หน่วยกิตเกินที่ทบวงกำหนด

3. เนื้อหาของหลักสูตร

3.1 สาขาวิชาสุขศึกษา ควรจัดให้มีการสัมมนา เพื่อปรับปรุงเนื้อหาวิชา เพื่อให้ทันสมัย และสอดคล้องกับความต้องการของสังคม เช่น กำหนดจะจัดการสัมมนาเพื่อปรับปรุงเนื้อหาทุกๆ 5 ปี เป็นต้น

3.2 ควรเพิ่มรายวิชาบางวิชาเพื่อให้เข้ากับสภาพความต้องการของสังคม และความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี ได้แก่ คอมพิวเตอร์สำหรับงานสุขศึกษา การใช้เทคโนโลยีทางสุขภาพ การส่งเสริมสุขภาพ ทักษะชีวิต มรณศึกษา และธุรกิจการบริหารสุขภาพ เป็นต้น

3.3 ควรกำหนดเป้าหมายในเนื้อหาให้ชัดเจนว่าเน้นหนักศึกษาด้านใดเป็นหลัก เช่น สุขศึกษาในโรงเรียน สุขศึกษาในชุมชน เพราะเนื้อหาแต่ละวิชาค่อนข้างกว้าง

3.4 ควรเพิ่มเติมแนวคิด ทฤษฎีการส่งเสริมสุขภาพ โดยเฉพาะในโรงเรียน

3.5 ควรมีการนำผลการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ วิทยาศาสตร์ทางการแพทย์และทางสาธารณสุข มาปรับปรุงเนื้อหาหลักสูตรเพื่อให้ทันต่อความก้าวหน้าทางวิชาการสุขภาพ

3.6 ควรรวมวิชาการออกแบบวิจัยทางสุขภาพ กับ วิชาวิธีวิทยาการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์เป็นวิชาเดียวกัน

3.7 ควรมีการสังเคราะห์ วิเคราะห์ และบูรณาการเนื้อหาวิชาที่มีลักษณะใกล้เคียงกัน รวมกันเป็นเนื้อหาใหม่ๆ และตัดเนื้อหาเก่าทิ้ง

ด้านปัจจัยเบื้องต้น

1. ด้านการรับนิสิตเข้าศึกษาต่อ ควรมีการประชาสัมพันธ์โดยผ่านสื่อต่างๆ ให้ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อให้ผู้ที่สนใจได้รับทราบข้อมูลที่ชัดเจน ถูกต้อง อันจะเป็นประโยชน์ต่อสาขาวิชาสุขภาพ ที่จะได้ผู้เรียนที่มีคุณสมบัติ เหมาะสมและเพียงพอสำหรับศึกษาในหลักสูตรนี้มากขึ้น

2. ปัจจัยอื่นๆ ที่เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ที่ควรปรับปรุง ให้มีความทันสมัย มีคุณภาพ มีปริมาณเพียงพอ กับความต้องการในการใช้งานของนิสิต ได้แก่

2.1 สื่อ-วัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ได้แก่ แผ่นภาพ แผนภูมิ ภาพพลิก

หุ่นจำลอง

2.2 สถานที่ ได้แก่ ห้องเรียน ที่นั่งพักทำงาน

2.3 บริการอื่นๆ ได้แก่ การให้บริการถ่ายเอกสารของห้องสมุดคณะและสถาบัน

วิทยบริการ

3. ควรมีการจัดระบบบริหาร สื่อ-อุปกรณ์ต่างๆ อย่างมีระบบ เช่น การยืม-คืน การบำรุงรักษา การจัดหา เป็นต้น

4. ควรจะมีห้องสมุดเฉพาะสาขาวิชา

5. ควรเพิ่มปริมาณอาจารย์ที่สอนให้เพียงพอกับรายวิชา

ด้านกระบวนการ

1. การบริหารหลักสูตร ควรมีการประเมินผลการเรียนการสอน และนำผลมาปรับปรุงกระบวนการบริหารหลักสูตร

2. การจัดการเรียนการสอน ควรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้ทันสมัยและน่าสนใจมากขึ้น เช่น การใช้สื่อการสอนช่วยในการเรียนการสอน การชักจูงให้นิสิตมีส่วนร่วมในการ

เรียนการสอนมากขึ้น รวมทั้งเน้นกระบวนการคิดวิเคราะห์ ให้นิสิตได้ลงมือปฏิบัติด้วยตนเองมากกว่าการบรรยาย

3. กิจกรรมเสริมหลักสูตร ควรให้มีการจัดสรรงบประมาณอย่างเพียงพอสำหรับสนับสนุนการจัดกิจกรรม และควรเพิ่มกิจกรรมที่ให้นิสิตได้คิดวิเคราะห์ และมีส่วนร่วมกับสถาบันอื่น ในสาขาวิชาเดียวกันมากขึ้น

4. การวัดและการประเมินผล ควรมีวิธีการวัดและการประเมินผลที่หลากหลายวิธี ประกอบกัน เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะ และวัตถุประสงค์ของแต่ละวิชา และควรมีการนำผลการวัดและการประเมินผลมาปรับปรุงการเรียนการสอน ไม่ควรวัดเฉพาะความจำและเนื้อหา แต่ควรมุ่งวัดการคิดวิเคราะห์เป็นหลัก

ด้านผลผลิต

1. ควรมีการติดตามประเมินผลมหาบัณฑิตเป็นระยะๆ หลังจากสำเร็จการศึกษา เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าและสายงานที่มหาบัณฑิตได้ทำว่าตรงตามสาขาที่สำเร็จมามากน้อยเพียงใด และเพื่อเป็นประโยชน์แก่หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา ในการผลิตมหาบัณฑิตให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม

2. ผู้รับผิดชอบหลักสูตรเองควรจัดดำเนินการหลักสูตร เพื่อปรับปรุงคุณสมบัติและความสามารถของมหาบัณฑิตในด้าน การทำงานตรงเวลา มีความคิดสร้างสรรค์ มีมนุษยสัมพันธ์ ผลิตสื่อทางสุศึกษาได้ ใช้สื่อและอุปกรณ์เทคโนโลยีได้อย่างมีประสิทธิภาพ ให้บริการวิชาการทางสุศึกษาแก่สังคมได้ แก้ไขปัญหาสุภาพส่วนรวมได้ เป็นผู้นำทางด้านหลักสูตรการเรียนการสอนและการประเมินผลทาง สุศึกษา เป็นผู้นำทางด้านการนิเทศวางแผนและพัฒนาโครงการสุภาพต่างๆ และ มีความสามารถในการค้นคว้าวิจัยปัญหาทางสุศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาวิจัยเพื่อติดตามผลมหาบัณฑิตหลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2. ควรศึกษาวิจัยเพื่อเปรียบเทียบผลการใช้หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาสุศึกษา ระหว่างก่อนการปรับปรุงหลักสูตร และหลังการปรับปรุงหลักสูตร 2537

3. ควรศึกษาวิจัยเพื่อประเมินหลักสูตรสุศึกษาในระดับปริญญาตรี